RIO Rörelsefolkhögskolornas intresseorganisation

Henrik Ludvigsson & Anna Medin

2026-10-29

Utbildningsdepartementet

RIOs remissvar på Spetsutbildning i musik i grundskolan – en försöksverksamhet (Ds 2026:13)

Rörelsefolkhögskolornas intresseorganisation (RIO) inkommer härmed med yttrande över promemorian Spetsutbildning i musik i grundskolan – en försöksverksamhet (Ds 2026:13).

RIO är en ideell förening för Sveriges 110 folkrörelse-, organisations-, stiftelse- och föreningsdrivna folkhögskolor.

Inledande kommentarer

Folkhögskolans riksrekryterande musikutbildningar beskrivs ofta som folkhögskolans spetsutbildningar och är viktiga för deltagarnas möjligheter att senare bli professionella musiker. Musik är också den största kursinriktningen inom folkhögskolans särskilda kurs.

RIOs medlemsskola Brunnsvik folkhögskola är huvudman för Brunnsviks Enskilda Musikhögskola (BEMU).

RIOs synpunkter

I promemorian anges att genom en spetsutbildning i musik kan elever redan i grundskolan få en musikalisk utbildning av hög kvalitet som lägger grunden för framtida studieval inom musikområdet.

Om grund för framtida studieval läggs tidigare än idag och detta på sikt skulle innebära ett högre söktryck till folkhögskolans musikutbildningar välkomnar RIO en här föreslagen försöksverksamhet. Om folkhögskolan ska ha möjlighet att anta fler till musikutbildningar förutsätts att nivån på statens finansiering och regionernas medfinansiering gör detta möjligt.

Av promemorian framgår att färdighetsprov ska utgöra villkor för antagning och grund för urval mellan sökande till spetsutbildningen i musik. Spetsutbildningarna i musik föreslås få starta i årskurs 1 eller 5.

Det kan finnas risk för att barn känner sig utslagna/bortvalda vid bedömning av färdighetsprov och jämförelse med andra i tidig ålder. Detta kan påverka viljan att studera musik i mer vuxen ålder, till exempel på folkhögskola. RIO menar att Skolverket behöver

beakta detta perspektiv i sin utvärdering av en försöksverksamhet; hur den påverkar volym.

I promemorian anges att det kan vara svårt att förutsäga vad en ny utbildning kommer att innebära. För att hantera detta ska spetsutbildningar i musik i grundskolan genomföras inom ramen för en försöksverksamhet som följs upp och utvärderas. Försöksverksamheten föreslås sammanlagt pågå under 12 år.

RIO anser att försöksverksamhetens längd ska ge Skolverket goda förutsättningar att utvärdera påverkan på utbildningskedjan och dess respektive delar, däribland folkhögskolan.

Av promemorians kapitel 4 *Utbildningskedjan inom musik* framgår att Brunnsviks enskilda musikhögskola ger utbildning inom musikskapande och att folkhögskolors musikutbildningar har stor betydelse som förberedelse inför högre musikutbildning. Vidare om folkhögskolors musikutbildningar; ca en tredjedel av folkhögskolorna erbjuder eftergymnasiala konstnärliga musikutbildningar och kurser i musik. Det finns utbildningar med klassisk inriktning men även inom till exempel jazz, pop och gospel. Läsåret 2025/26 fanns det 3 668 musikstuderande registrerade inom folkhögskolans musikutbildningar.

RIO delar promemorians beskrivning av folkhögskolan som viktig för utbildningskedjan inom musik.

I promemorian görs bedömningen att utformningen av en försöksverksamhet med spetsutbildning i musik i grundskolan bör analyseras utifrån ett antal övergripande utgångspunkter, bland annat att utbildningen bör ses som en del i en sammanhållen utbildningskedja.

En spetsutbildning i musik i grundskolan kan inte bedömas isolerat, utan måste förstås som del av en sammanhållen utbildningskedja. Utbildningens betydelse för såväl fortsatt utbildning som framtida yrkesutövning är beroende av hur väl den samspelar med gymnasieskolans spetsutbildningar och med efterföljande utbildningsnivåer. Grundskolans spetsutbildning behöver därför analyseras utifrån sin funktion i ett större utbildningssystem.

RIO delar promemorians bedömning.

Av promemorians konsekvensbeskrivning framgår att en spetsutbildning i musik i grundskolan kan stärka utbildningskedjan inom musikområdet. Genom att elever får en mer systematisk och kvalificerad musikundervisning tidigare kan de ges bättre förutsättningar att gå vidare till bland annat folkhögskoleutbildning. På längre sikt kan detta bidra till att fler elever når den nivå som krävs för fortsatta studier. Om elever kommer till gymnasieskolan med mer utvecklade kunskaper och färdigheter inom musik kan gymnasieutbildningen i högre grad bygga vidare på ett mer avancerat kunnande. Detta kan i förlängningen bidra till att även högre musikutbildningar kan bedrivas på en högre nivå. Effekterna av en spetsutbildning i grundskolan kan förväntas uppstå först på längre sikt. Mot denna bakgrund bör försöksverksamhetens betydelse för utbildningskedjan följas upp och utvärderas.

Om utbildningskedjan inom musikområdet stärks och fler ges bättre förutsättningar att gå vidare till musikutbildning på folkhögskola välkomnar RIO en sådan utveckling. Folkhögskolan som utbildningsform har goda möjligheter att anpassa sin verksamhet utifrån människors förkunskaper och färdigheter inom musik.

Avslutande kommentarer

I promemorian framhålls att en central del i utredningsarbetet har varit att inhämta information om hur olika intressenter ser på en spetsutbildning i musik. Om RIO – som intresseorganisation för ca 75 procent av landets folkhögskolor – hade beretts möjlighet att delta i det av utredningen beskrivna samrådet hade vi gärna gjort så.

Det är vidare angeläget att elever, studenter och deltagare som studerar musik ges likvärdiga förutsättningar oberoende av utbildningsform. Den som får studiemedel kan ansöka hos CSN om merkostnadslån för köp eller renovering av musikinstrument. Merkostnadslån för musikinstrument får dock endast lämnas till studerande vid en högskolas musikerprogram eller högskolas lärarutbildning som omfattar ämnet musik.

RIO föreslår därför att studiestödslagen och studiestödsförordningen ändras så att även deltagare på folkhögskolors musikutbildningar omfattas av möjligheten till merkostnadslån för musikinstrument.

Anna Ekström	Olle Westberg
Ordförande	Generalsekreterare